

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

Z JĘZYKA POLSKIEGO

W KLASACH IV - VIII

OPRACOWANY NA PODSTAWIE:

1. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. Nr 83, poz. 562) oraz na podstawie art. 22 ust 2 pkt 4 ustawy z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz U z 2004 nr 256, poz 2572, z późn. zm.)
2. Programu nauczania „Czytać, Myśleć, Uczestniczyć” Program nauczania ogólnego języka polskiego w klasach IV–VIII Szkoły Podstawowej Marleny Derlukiewicz, Nr DKW 338/1/2011/2015
3. Podręcznika *Nowe Słowa na start!* autorstwa Marleny Derlukiewicz
4. Wewnętrznych Zasad Oceniania

PROPOZYCJE KRYTERIÓW OCENY I METOD SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNI

Podstawową zasadą obowiązującą w ocenianiu jest sprawdzanie tego, czego nauczyliśmy. Zadania i polecenia muszą być adekwatne do zdobywanej wiedzy i kształconych umiejętności zapisanych w podstawie programowej, a potem w planie nauczania.

Wszystkie oceny muszą być jawne.

Narzędzia, np. testy, powinny zawierać różnorodne ćwiczenia reprezentujące różne kategorie taksonomiczne i poziomy wymagań. Oznacza to, że poszczególne zadania powinny

reprezentować różny stopień trudności i sprawdzać zarówno wiedzę (treści, które należy zapamiętać i zrozumieć), jak i umiejętności.

Każda praca pisemna (wypracowanie, sprawdzian, test) musi zawierać kartotekę odpowiedzi i sposób punktowania, czyli szczegółowe informacje dotyczące kryteriów oceniania pracy. Model odpowiedzi i schemat punktowania uczniowie powinni otrzymać na lekcji analizującej wyniki testu, tak aby mieli pełną wiedzę na temat tego, co zrobili dobrze, a co źle.

Ocenianie to nie tylko przekazywanie informacji o postępach ucznia, lecz także informacja zwrotna dla nauczyciela o efektach jego pracy, o konieczności – w razie niepowodzeń uczniów – modyfikacji jego działań w zakresie doboru treści, metod, organizacji zajęć.

SYSTEMATYCZNIE OCENIANE MUSZĄ BYĆ RÓŻNE PRZEJAWY AKTYWNOŚCI UCZNIWA, np.:

- prace klasowe,
- odpowiedzi ustne,
- prace domowe,
- sprawdziany,
- dyktanda,
- recytacja prozy i poezji,
- sposób prowadzenia zeszytu,
- udział w konkursie klasowym, szkolnym, międzyszkolnym, przedstawieniu, akademii szkolnej,
- różnorodne działania twórcze, w których uczeń prezentuje swoje pasje i wykorzystuje uzdolnienia.

PRZEDMIOTEM NAUCZANIA I OCENIANIA SĄ:

- wiadomości
- umiejętności
- postawa ucznia (aktywność, działanie, samodzielność, systematyczność)
- komunikowanie się.

CELE OCENIANIA

OGÓLNY, który przyczynia się do nabycia następujących umiejętności (standardów nauczania):

- czytanie
- pisanie
- rozumienie
- korzystanie z informacji
- wykorzystanie wiedzy w praktyce

SZCZEGÓŁOWE

1. **Ocenianie bieżące (wspomagające)** ma na celu monitorowanie rozwoju ucznia, a w tym:
 - pomoc uczniowi w rozpatrywaniu i rozumieniu swoich słabych i mocnych stron oraz
 - w ukierunkowaniu go do dalszej pracy,
 - przekazanie rodzicom (opiekunom) informacji o postępach ucznia,
 - przekazanie nauczycielowi informacji o efektywności jego nauczania, właściwym
 - doborze materiałów, metod i sposobów nauczania,
 - przygotowanie do egzaminów i sprawdzianów zewnętrznych (przez stosowanie oceniania kryterialnego)

2. **Ocenianie okresowe** ma:
 - przekazać uczniowi informację na temat jego postępów w nauce języka polskiego,
 - dostarczyć nauczycielowi odpowiedzialnemu za następny etap nauki informacji na temat poziomu wiedzy i umiejętności ucznia,
 - monitorować system szkolny,
 - różnicować i klasyfikować uczniów,
 - pomóc nauczycielowi w ewaluacji i modyfikacji procesu nauczania przedmiotu.

SKALA OCEN I POZIOMY WYMAGAŃ

OCENY uzyskane przez uczniów w ciągu roku szkolnego wyrażone są tradycyjną oceną szkolną:

- celujący (6)
- bardzo dobry (5)
- dobry plus (4+)
- dobry (4)
- dostateczny plus (3+)
- dostateczny (3)
- dopuszczający plus (2+)
- dopuszczający (2)
- niedostateczny (1)

Ocenę z „plusem” uczeń może otrzymać z (e):

- sprawdzianów cichego czytania ze zrozumieniem,
- redagowania określonych form wypowiedzi,
- dyktand,
- sprawdzianów znajomości treści lektur obowiązkowych,
- sprawdzianów dotyczących znajomości wybranych zagadnień z nauki o języku (gramatyki).

Uczeń otrzymuje oceny wg procentowego opanowania podstawy programowej:

- 1) ponad 99% – stopień celujący
- 2) 90% – 99% materiału nauczania – stopień bardzo dobry,
- 3) 75% – 89% materiału nauczania – stopień dobry,
- 4) 50% – 74% materiału nauczania – stopień dostateczny,
- 5) 31% – 49% materiału nauczania – stopień dopuszczający,

6) poniżej 31% materiału nauczania – stopień niedostateczny.

POZIOMY WYMAGAŃ, które powinna uwzględniać taksonomia ocen:

• **Konieczne** (na ocenę dopuszczającą)

Obejmują treści:

- bardzo łatwe (ale wykonane pod kierunkiem nauczyciela)
- praktyczne, przydatne życiowo
- niezbędne w dalszej edukacji - bazowe

• **Podstawowe** (na ocenę dostateczną)

Obejmują, oprócz wymagań koniecznych, treści :

- najważniejsze w uczeniu się danego przedmiotu
- łatwe dla ucznia nawet mało zdolnego
- często powtarzające się w procesie nauczania
- określone programem nauczania na poziomie nieprzekraczającym wymagań zawartych w podstawach programowych
- proste, uniwersalne umiejętności z zakresu nauczania języka polskiego

• **Rozszerzające** (na ocenę dobrą)

Obejmują, oprócz wymagań podstawowych, treści:

- umiarkowanie trudne
- złożone, mniej przystępne niż zaliczone do wymagań podstawowych
- częściowo rozszerzające podstawy przedmiotu

• **Dopelniające** (na ocenę bardzo dobrą)

Obejmują, oprócz wymagań rozszerzających, treści :

- wymagające korzystania z różnych źródeł,
- umożliwiające rozwiązywanie problemów,
- pośrednio użyteczne w życiu pozaszkolnym,
- pozwalające łączyć wiedzę z różnych przedmiotów i dziedzin.

- **Wykraczające** (na ocenę celującą)

Powinny, oprócz wymagań dopełniających, obejmować treści:

- znacznie wykraczające poza program nauczania,
- wymagające znacznej samodzielności ucznia,
- wynikające z indywidualnych zainteresowań.

INFORMACJE O POSTĘPACH UCZNIĄ gromadzi się:

- w dzienniku elektronicznym,
- w zeszytach przedmiotowych,
- w teczkach prac uczniów (zawierających referaty, sprawdziany, testy, wypracowania, rysunki).

O postępach w nauce uczeń i jego rodzice informowani są w formie:

- oceny (stopnia szkolnego),
- oceny opisowej (recenzji prac),
- oceny ustnej (recenzji ustnej),
- pisemnej – o zagrażającej na koniec półrocza lub roku szkolnego ocenie niedostatecznej rodzice są powiadamiani przez nauczyciela lub wychowawcę na miesiąc przed klasyfikacją półroczną (roczną).

Kryteria na poszczególne oceny

Ocena końcowa jest wypadkową ocen cząstkowych, które uczeń otrzyma w ciągu roku szkolnego. Szczegółowe kryteria oceniania wszystkich aktywności uczniów powinny znaleźć się w Przedmiotowych Zasadach Oceniania (zgodnym z Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania). Prezentowane poniżej kryteria ogólne dotyczą oceniania na koniec etapu edukacyjnego.

Ocena celująca

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,

- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,

- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Ocena dobra

Uczeń:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,
- wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,

- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- ma kłopoty z techniką czytania,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- wykazuje się niechęcią do nauki,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- nie angażuje się w pracę grupy.

Omówione i poprawione prace pisane przez uczniów w klasie pozostają w pracowni polonistycznej w oddzielnych imiennych teczkach. Uczniowie i rodzice po wcześniejszym umówieniu się z nauczycielem mają prawo wglądu do teczek i dodatkowych uzasadnień do poszczególnych ocen.

Podstawą do wystawienia oceny okresowej oraz oceny końcoworocznej w szkole podstawowej w klasach IV – VIII jest średnia ważona obliczona w następujący sposób: Każdej ocenie cząstkowej przyporządkowuje się liczbę naturalną, oznaczając jej wagę w hierarchii ocen.

Średniej ważonej przyporządkowuje się ocenę szkolną następująco:

Średnia	Stopień
1,50 i poniżej	niedostateczny
od 1,51 do 2,59	dopuszczający
od 2,60 do 3,60	dostateczny
od 3,61 do 4,60	dobry
od 4,61 do 5,50	Bardzo dobry
od 5,51	Celujący

Przy zapisie ocen cząstkowych dopuszcza się stosowanie znaków „+” i „-” przyporządkowując im odpowiednie wartości według skali:

ocen	6	6-	5+	5	5-	4+	4	4-	3+	3	3-	2+	2	2-	1+	1
Wartość wg skali	6,0	5,75	5,5	5,0	4,75	4,5	4,0	3,75	3,5	3,0	2,75	2,5	2,0	1,75	1,5	1,0

Formy aktywności i ich waga:

waga	Formy aktywności	kolor
4	Sprawdziany, prace klasowe, dyktanda, konkursy na szczeblu krajowym, wojewódzkim, konkursy kuratoryjne - laureat,	Czerwony

	finalista, wyróżnienie, do 10 miejsca;	
3	Konkursy na szczeblu powiatowym, konkursy międzyszkolne - laureat, finalista, wyróżnienie, do 10 miejsca, wypracowania.	Zielony
2	kartkówki, prace grupowe/ projekty, referaty, recytacje, odpowiedzi ustne, konkursy szkolne - laureat, finalista, wyróżnienie;	Niebieski
1	prace domowe, aktywność, udział w konkursie, udział w przedstawieniu/ występy artystyczne, zeszyt przedmiotowy ,technika czytania	Czarny

- W II półroczu dołączamy ocenę uzyskaną za I półrocze z wagą 4
- Jeżeli uczeń poprawił ocenę to do obliczania średniej ważonej wpisujemy tylko ocenę poprawioną.

Uczniowie z dostosowaniem wymagań edukacyjnych i stwierdzoną dysleksją rozwojową

1. Wszystkich uczniów obowiązuje podstawa programowa kształcenia ogólnego.
 2. Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych w oddziale integracyjnym korzystają z takich samych podręczników co ich rówieśnicy w tej samej klasie oraz z pomocy dydaktycznych przygotowanych dodatkowo przez nauczyciela.
 3. Nauczyciel ocenia osiągnięcia edukacyjne ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych w odniesieniu do stopnia realizacji przez niego dostosowanego programu.
- W stosunku do uczniów z dostosowaniem wymagań edukacyjnych (stwierdzone i zapisane w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną) ogólnie stosowane są następujące ułatwienia:
 - większa tolerancja błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych przy ocenianiu ćwiczeń redakcyjnych;

- uczniowie mają możliwość poprawy dyktanda na ocenę dopuszczającą (bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda z uwzględnieniem poprawek naniesionych przez nauczyciela).
- Przy ocenie ćwiczeń redakcyjnych u uczniów ze stwierdzoną dysleksją rozwojową (stwierdzona i zapisana w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną) ocenia się poprawność ortograficzną i interpunkcyjną jak na egzaminie ósmoklasisty. Ponadto dyktanda uczniowie poprawiają „do skutku” (bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda z uwzględnieniem poprawek nanoszonych przez nauczyciela).
- Ponadto nauczyciel uwzględnia przy ocenianiu uczniów indywidualne wytyczne zapisane w poszczególnych opiniach (np. wolne tempo pracy – więcej czasu na sprawdzianach).

Uczeń słabo słyszający lub uczeń z lekkim stopniem niepełnosprawności oceniany jest zgodnie z zasadami wewnątrzszkolnego oceniania, dodatkowo uwzględniane są zaangażowanie i motywacja. Przy ocenie osiągnięć należy doceniać aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Preferowane formy sprawdzania wiedzy i umiejętności: pisemne testy wyboru, ćwiczenia praktyczne, prace domowe.

Ocenianie uczniów z dostosowaniem wymagań edukacyjnych

1. W klasach IV-VIII uczeń z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego wydanym przez poradnię psychologiczno - pedagogiczną, otrzymuje z poszczególnych przedmiotów ocenę wyrażoną cyfrą według skali od 1 do 6.
2. Wystawiając oceny bierze się pod uwagę:
 - stopień opanowania treści zawartych w podstawie programowej,
 - poziom umiejętności,
 - samodzielność wykonania zadania i włożony wysiłek,
 - motywację i zaangażowanie ucznia,
 - zainteresowanie, sposoby dotarcia do wiedzy,
 - możliwość wydłużenia czasu pracy.
3. Wszystkie formy, sposoby sprawdzania i oceniania osiągnięć edukacyjnych są dostosowane do indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia.

4. **Ocenianie uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim:**
- a) Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w pełni opanował podstawę programową, wykonał wszystko samodzielnie oraz z motywacją i zaangażowaniem
 - b) Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował podstawę programową, wykonał wszystko samodzielnie ale bez motywacji i zaangażowania;
 - c) Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował podstawę programową, wykonał wszystko z pomocą nauczyciela a także z motywacją i zaangażowaniem;
 - d) Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada minimum wiedzy i umiejętności dla danego przedmiotu, wykonał wszystko z pomocą nauczyciela ale bez motywacji i zaangażowania;
 - e) Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który wykazuje się fragmentaryczną wiedzą i niskim poziomem umiejętności, wykonał pracę z nauczycielem (wspólnie);
 - f) Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu dalszą edukację.
5. Powyższe zasady nie ograniczają nauczyciela w jego decyzjach dotyczących oceniania ucznia niesamodzielnego, wymagającego stałej pomocy z jego strony.
6. W szczególnych przypadkach, przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z dysfunkcji ucznia, może on być nagrodzony za wkład pracy oceną wyższą o jeden stopień niż wynika to z ogólnie przyjętych kryteriów oceniania.

Sposoby ewaluacji uczniów

Na lekcjach należy nagradzać aktywność i zaangażowanie ucznia. Sytuacje dydaktyczne powinny być tak konstruowane, by umożliwić każdemu osiągnięcie sukcesu. Warto dostrzegać nawet najmniejsze postępy ucznia. Każda pochwała, każde zauważenie postępów mobilizuje uczniów do dalszej edukacji. Docenianie wyników w nauce jest bardzo ważne w wypadku tych uczniów, u których zauważyliśmy trudności w uczeniu się. Należy eksponować osiągnięcia indywidualne ucznia, porównując je do stanu poprzedniego, a nie do postępów innych dzieci, szczególnie tych bardziej uzdolnionych. Bardzo ważnymi elementami oceniania są:

- ocenianie koleżeńskie,
- samoocena,
- ocenianie działań zespołu.

Samooceana, w której to uczeń poddaje refleksji swoje działania na lekcji, wspiera zarówno jego rozwój, jak i rozwój nauczycieli, którzy efekty uczniowskiej autorefleksji powinni wykorzystać przy planowaniu kolejnych zajęć. Należy ustalić, co było łatwe, a co sprawiało trudności, czyli być może wymagać będzie powtórnego wytłumaczenia.

UWAGI KOŃCOWE

- Nauczyciel zaznajamia uczniów z PSO na początku roku szkolnego i II półrocza oraz na bieżąco udostępnia ten dokument uczniom i rodzicom w klasopracowni języka polskiego.
- Roczna ocena klasyfikacyjna obejmuje osiągnięcia uczniów za I i II półrocze
- Uczeń ma prawo przeanalizować ocenę otrzymaną z pracy pisemnej w dniu, w którym zostaje poinformowany o wynikach.
- Nauczyciel ma obowiązek, na prośbę ucznia lub rodzica (prawnego opiekuna), uzasadnić wystawioną ocenę.
- Rodzic w obecności nauczyciela ma prawo wglądu do prac pisemnych swojego dziecka.
- Brak odpowiednich materiałów potrzebnych na lekcję traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji.
- Wszelkie plagiaty karane są oceną niedostateczną.
- Forma i sposób informowania o postępach i zagrożeniach uczniów jest zgodna z WSO.
- Końcoworoczna ocena niedostateczna może być poprawiana zgodnie z WSO.
- Oceny cyfrowe (częstkowe) mogą być uzupełniane przez znaki „+” i „-” (w celu stopniowania jakości pracy ucznia).
- Nauczyciel w dniu rozdawania sprawdzonych prac podaje do wiadomości uczniów skalę punktową, według której oceniany był sprawdzian (praca klasowa, wypracowanie itp.).
- Uczniowie nie mogą w zeszytach przedmiotowych pisać flamastrami i czerwonym długopisem (zastrzeżonym dla nauczyciela).
- W zeszycie przedmiotowym uczniowie mają obowiązek zapisywania numerów lekcji i dat na marginesie.